

Vurdering av Åndsverkloven i musealt samlingsarbeid

Versjon3. Utarbeidet av Sander Solnes med hjelp av jurist.

Her belyses de juridiske forhold ved mottak, lagring, tilgjengeliggjøring og rettigheter knyttet til personopplysninger i musealt fagarbeid relatert til Åndsverkloven.

Vurdering av aktiviteter i henhold til Åndsverkloven		
Aktivitet	Vurderinger	Tiltak og ansvar
Innsamling og oppbevaring av åndsverk og fotografiske bilder	Det er ingen hinder å samle inn og oppbevare fotografiske bilder, fotografiske verk og andre åndsverk i henhold til Åndsverkloven	Ingen
Digitalisering (Eksemplarfremstilling) av åndsverk og fotografiske bilder	<p>Digitalisering og eksemplarfremstilling av fotografiske bilder, fotografiske verk og andre åndsverk reguleres av Åndsverksloven.</p> <p>Museet må ha en rett til å digitalisere eller kopiere fotografiske bilder, fotografiske verk og andre åndsverk om vernetiden gjelder. Enten gjennom lovbestemmelse eller gjennom samtykke fra opphaver.</p> <p><i>Digitalisering anses som kopiering eller eksemplarfremstilling. Med åndsverk mener vi for eksempel; malerier, fotografier og litterære verk. Fotografiske bilder er ikke åndsverk. Om fotografiske bilder, fotografiske verk og andre åndsverk ikke lenger har vernetid kan de kopieres eller digitaliseres fritt.</i></p> <p>Vi anser å ha rett il digitalisering av fotografiske bilder, fotografiske verk og andre åndsverk etter Forskrift til åndsverkloven § 1-3.</p>	<p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none">- Museet må forsøke å nå opphaveren med informasjon om at museet digitaliserer og derav fremstiller eksemplarer av åndsverket for konserverings og sikringsforhold gjennom:1. Avtale ved mottak av materiale2. Intensjonserklæring <p>Denne informasjonen skal formidles i den offentlige intensjonserklæringen fordi informasjonen omfatter også materiale som ikke er publisert.</p>

	<p>For konserverings- og sikringsformål kan museet fremstille eksemplar av fotografiske bilder, fotografiske verk og andre åndsverk som den har eksemplar av i sine samlinger.</p> <p><i>Vernetid:</i> <i>Generelt er vernetiden for opphavsrett, opphaverens levetid og 70 år etter eller 70 år etter første offentliggjøring ved anonyme verk. Etter Åndsverkloven § 11.</i></p> <p><i>Vernetiden til et fotografisk bilde varer i fotografens levetid og 15 år etter, men likevel minst 50 år fra det året bildet ble laget. Hvis fotografen er ukjent, er vernetiden 50 år etter bildet ble laget. Åndsverksloven § 23.</i></p> <p><i>Før åndsverkloven ble innført i 1995 var vernetiden annerledes. For bilder tatt før 1995, men etter 1970 eller der fotografen døde etter 1980 varer vernetiden 50 år etter bildet ble tatt og 15 år etter fotografens død.</i></p>	<p>- Museet gjør oppmerksom på at vi innehar retten til mangfoldiggjøring av fotografiske bilder, fotografiske verk eller andre åndsverk med konserverings- og sikringsforhold.</p> <p>Ansvar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leder for samlingsarbeidet har ansvar for å informere opphaver gjennom mottakserklæring. - Museets ledelse har det juridiske ansvar.
<p>Publisering av åndsverk og fotografiske bilder</p>	<p>Publisering av fotografiske bilder, fotografiske verk og andre åndsverk er regulert i Åndsverkloven.</p> <p>Museet må ha en rett til å publisere fotografiske bilder, fotografiske verk og andre åndsverk om vernetiden gjelder. Publisering kan gjøres gjennom samtykke fra opphaver. Eller fra de som har arvet opphavsretten.</p> <p>Dette er ikke uproblematisk å publisere i så stor grad som museer gjør i dag. Spesielt fra fotosamlingene. Vi har ikke samtykke fra alle opphavere. Gjennom tidene har vi stort sett fått tillatelse til "fri" bruk av objektene ved mottak, men det er ofte fra giver og ikke fra opphaver. Mange objekter er også gitt uten noen formaliteter. Det er da i grenseland juridisk å publisere slikt materiale. Og det medfører en juridisk risiko som museet må ta stilling til. Vi er likevel oppfordret gjennom tildelingsbrev, statistikk fra Kulturrådet mm. til å tilgjengeliggjøre samlingene på nett. Rådet fra juridisk rådgiver er at vi bør ha samtykke fra <u>alle</u> opphavere før publisering. Videre ser juridisk rådgiver at det er stor forventning til publisering og anbefaler derfor: Om museet ikke klarer å få samtykke fra opphaver og er usikre på vernetiden og publiserer likevel – må man i det minste ha en intensjonserklæring! (Det kan være formildende i en juridisk prosess)</p>	<p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Museet må innhente samtykke fra opphaver eller opphaverens arvinger til å publisere fotografiske bilder, fotografiske verk eller andre åndsverk. - Forklare publisering uten samtykke. Om museet velger å publisere uten samtykke fra alle opphavere så må dette forklares i en intensjonserklæring som følger publiseringen. - Navngi kunstner eller fremstiller av fotografiske bilder, fotografiske verk eller andre åndsverk. - Forklare publisering uten navngiving. Om museet velger å publisere uten å navngi fotografiske bilder, fotografiske

	<p>Samtykke: Om vernetiden fortsatt gjelder. Om det er flere arvinger – må alle arvingene gi samtykke ved første gangs offentliggjøring, ved andre gangs trengs det kun flertall.</p>	<p>verk eller andre åndsverk så må dette forklares i intensjonserklæringen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Museet må formidle på nett, intensjonen med publisering. Denne erklæringen bør være alle steder på nett hvor det publiseres fotografiske bilder, fotografiske verk og andre åndsverk. <p>Ansvar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leder for samlingsarbeidet har ansvar for å innhente samtykke og å lage intensjonserklæring. - Museets ledelse har det juridiske ansvar.
<p>Publisering av bilder med avbildete personer</p>	<p>«Retten til eget bilde» beskyttet av Åndsverksloven § 104</p> <p>Retten til eget bilde er den avbildedes rettighet i forbindelse med fremvisning. Det er ikke en rettighet basert på hvem som har tatt bildet. Dette gjelder ikke innsamling og oppbevaring.</p> <p>Bilde med avbildet person, kan ikke gjengis eller vises offentlig uten samtykke av den avbildede. Gjelder levetiden og 15 år etter utløpt dødsår.</p> <p>Unntak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Allmenn interesse - Avbildete mindre viktig enn hovedinnholdet (livet i bygda, forskning, fangst mm.) - Offentlige forsamlinger, hendelser <p>Vi kan ikke komme bort fra retten til eget bilde ved at det er umulig eller uforholdsmessig stor innsats. Om vi velger å publisere så må vi regne med en viss juridisk risiko.</p>	<p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samtykkeerklæring må inngå i avtale om mottak av foto. - Lage rutine for sjekk om det er mulig at avbildede kan gi samtykke til eget bilde. Dette bør gjøres ved mottak og ved katalogisering. Dette for å gjøre alt vi kan for å oppnå at avbildede samtykker i bruken av bildet. Denne innsatsen bør gjøres for å forsvare eventuelt urettmessige publisering. - Lage rutine for å sjekke og unngå publisering av: <ul style="list-style-type: none"> - Eldre bilder med barn som kan være i live.

	<p>Museet kan velge å urettmessig publisere, men vi bør da vise til en stor innsats for å oppnå samtykke til eget bilde. (dette for å formilde en eventuell juridisk prosess).</p>	<p>-Private sammenkomster med familie og nære venner. Denne innsatsen bør gjøres for å forsvare eventuelt urettmessige publisering.</p> <p>- Formidle på nett museets intensjon med å identifisere og komme i kontakt med avbildete for å hente inn samtykke. Dette bør inngå i intensjonserklæring.</p> <p>Ansvar:</p> <ul style="list-style-type: none">- Leder for samlingsarbeidet har ansvar for å innhente samtykke, lage rutiner og å lage intensjonserklæring.- Museets ledelse har det juridiske ansvar.
--	--	---